

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Малик В.Г.

студент,

Житомирський національний агроекологічний університет

СТАН ЗАХИСТУ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В УКРАЇНІ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ У ЦЬЙ СФЕРІ

Розвиток євроінтеграційних процесів в Україні, поглиблення участі України у глобальній економічній системі зумовлює запровадження належного механізму захисту авторського права, використання різних форм захисту особистих майнових і немайнових авторських прав.

За час незалежності в Україні було прийнято багато законодавчих актів направлених на захист авторських прав. До таких законодавчих актів відносяться:

- Конституція України;
- Цивільний кодекс України;
- Закон України «Про авторське право і суміжні права»;
- Закон України «Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав»;
- Закон України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних»;
- Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні»;
- Закон України «Про телебачення і радіомовлення»;
- Закон України «Про видавничу справу»;
- Закон України «Про архітектурну діяльність»;
- Закон України «Про культуру»;
- Закон України «Про кінематографію».

Враховуючи ч. 1, ст. 19 Конституції України, якою встановлено, що міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України, норми ч. 2 ст. 19 Закону України від 29 червня 2004 року № 1906-IV «Про міжнародні договори України», ст. 3 Закону України від 23 червня 2005 року № 2709-IV «Про міжнародне приватне право». які визначають

приоритет міжнародного права над національним, важливим в захисті авторського права є міжнародні угоди, до яких приєдналась Україна. Основними з них є:

– Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів (Паризький акт від 24.07.1971, змінений 02.10.1979, дата набрання чинності для України – 25.10.1995);

– Всесвітня конвенція про авторське право 1952 року (Женева, 06.09.1952, дата набрання чинності для України – 03.11.1995);

– Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності (прийнято Дипломатичною конференцією 20.12.1996, дата приєднання України – 03.11.1995);

– Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (дата набрання чинності – 01.09.2017).

На жаль, не дивлячись на всі ці законодавчі акти стан захисту авторського права в Україні є не задовільним. Про незадовільний стан з захистом авторського права в Україні свідчить той факт, що наша держава завжди знаходиться серед лідерів списку найбільших «піратських країн».

Однією з найбільш авторитетних організацій в сфері захисту авторських прав є – Міжнародний альянс інтелектуальної власності (ІПА), – це коаліція приватного сектору, заснована в 1984 році для представлення авторсько-правових галузей виробництва США у двосторонніх та багатосторонніх зусиллях для поліпшення міжнародного захисту матеріалів, захищених авторським правом [6]. Ця організація кожен рік випускає звіт про охорону та захист авторського права в світі. На підставі цього звіту уряд США приймає рішення щодо статусу тієї або іншої держави у так званому Списку 301 – переліку країн з незадовільним рівнем охорони прав інтелектуальної власності. Керуючись даними Списку 301, США приймають рішення про надання чи анулювання торгових преференцій для товарів, що імпортуються у США з тієї або іншої країни, що може завдати країні-експортеру значної економічної шкоди, не кажучи вже про репутаційні втрати.

У звіті за 2018 рік зазначається, що Україна з 2015 року залишається країною, де найбільше порушуються права інтелектуальної власності в світі, тому ті самі проблеми, які були підставою для віднесення її до таких країн декілька років тому, залишились і сьогодні [7].

Основні проблеми в захисті авторського права в Україні, умовно можна розділити на три частини:

1. Загальна низька правова культура населення.

2. Відсутність ефективних засобів боротьби з порушенням авторських прав, загальна декларативність законодавчих актів направлених на захист авторських прав.

3. Законодавство з захисту авторських прав не встигає за змінами які відбуваються в суспільстві в зв'язку з розвитком цифрових технологій.

Проблема загальної низької правової культури населення є найбільш складною проблемою, яку неможливо вирішити швидко. Але все одно її необхідно вирішувати, шляхом підвищення правової грамотності населення, усвідомленням кожним громадянином того факту, що використання без дозволу автора його твору є злочином.

Необхідно створити ефективний механізм контролю і дотримання вже існуючих законодавчих актів по захисту авторського прав. Правоохоронні органи в своїй роботі повинні розуміти, що незаконне використання твору автора, не чим не відрізняється від «банальної» крадіжки. Потрібно посилення кримінальної відповідальності власників сайтів, які розміщують на безоплатній основі кіно, книги, музику, програмне забезпечення.

В Україні повинні нарешті запрацювати організації колективного управління майновими правами, які взяли б на себе не тільки збирання, розподілення і виплату винагороди, а за прикладом таких організацій в США, боролися з «піратством» в середині країни, виступали би ініціаторами змін в законодавстві.

Вже прийняті законодавчі акти необхідно привести в відповідність до міжнародних угод підписаних державою Україною. Вчасно імплементувати в законодавство України норми по захисту авторських прав які приймаються міжнародними організаціями членами яких є держава Україна.

В Україні авторське право забезпечується та регулюється Конституцією України, Цивільним кодексом України, Законом України «Про авторське право і суміжні права», іншими законами а також міжнародними договорами. Не дивлячись на це Україна продовжує знаходитися серед держав, в яких найбільше порушуються авторські права.

Для виправлення цієї ситуації необхідно підвищувати правову культуру громадян, створювати ефективний механізм контролю і дотримання законів України, посилювати кримінальну відповідальність

за порушення авторських прав. Привести законодавство України у відповідність до міжнародних угод підписаних Україною.

Список використаних джерел:

1. Денисюк О.П. Проблеми та перспективи розвитку охорони інтелектуальної власності в Україні / О.П. Денисюк // Адвокат. – 2009. – № 7. – С. 38-41.
2. Борута М.В. Авторське право як об'єкт адміністративно-правової охорони / М.В. Борута // Право і Безпека. – 2011. – № 2. – С. 147-151.
3. Бенедисюк І.М. та ін. Посібник для суддів з інтелектуальної власності. – Київ: К.І.С., 2018. – 424 с.
4. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії ВРУ 28 червня 1996 р. зі змінами та доповненнями. – Харків: Парус-Друк, 2018. – 48 с.
5. Котляр А.О. Участь України в системі міжнародної охорони виключних авторських прав на основі міжнародних нормативно-правових актів. *Європейські перспективи*. 2014. № 1. С. 126-130.
6. Шуст Н.Б. Капустяк І.О. Дослідження стану захисту авторського прав в Україні. *Юридичний вісник*. 2017. № 2(43). С. 128-134.
7. І ІРА Звіт про охорону та захист авторського права. URL: https://iipa.org/files/uploads/2018/02/2018_SPECIAL_301.pdf

Носік Ю.В.

*кандидат юридичних наук, доцент,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

Тимощук Л.І.

*вчитель-методист світової літератури і права
спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 234 м. Києва
з поглибленим вивченням економіки і права*

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВІДТВОРЕННЯ ІСНУЮЧИХ ТВОРІВ ШЛЯХОМ ВИШИВАННЯ

Шляхом вишивання твір може отримувати своє матеріальне втілення вперше під час створення, матеріалізуючи при цьому творчий задум автора. Також вишиванням може бути здійснене відтворення вже існуючого твору, під чим розуміється виготовлення одного або більше примірників твору в будь-якій матеріальній формі.